

Ár 2015, föstudaginn 13. mars, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 107/2014**:

M
gegn
F.

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefnt varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni með kvörtun sóknaraðila, dags. 18. nóvember 2014 og viðbótarupplýsingum 20. nóvember 2014. Með tölvupósti nefndarinnar, dags. 20. nóvember 2014, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með tölvupósti dags. 15. desember 2014. Var hann sendur sóknaraðila, með tölvupósti nefndarinnar, dags. 15. desember 2014, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir sóknaraðila bárust dags. 16. desember 2014.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar dags. 13. mars 2015.

II.

Málsatvik.

Sóknaraðili tók ítrekað lán hjá varnaraðila á tímabilinu desember 2013 – október 2014. Í tengslum við þessi viðskipti greiddi hann fyrirtæki að nafni A fimmtíu sinnum fjárhæðir á bilinu 3.190 kr. – 7.247 kr. samkvæmt fram lögðu yfirliti úr netbanka, alls kr. 293.402 kr. Varnaraðili hefur markaðssett þjónustu sína undir vörumerkjunum B og C og beindi sóknaraðili kröfum sínum upphaflega að þeim. Varnaraðili býður viðskiptavinum upp á framkvæmd lánsþátttöku án endurgjalds á heimasíðu sinni. Einnig er í boði mat frá A, en á heimasíðu varnaraðila kemur fram að þar er um að ræða „samstarfsaðila lánveitanda“. Þegar sóknaraðili tók lánin, óskaði hann eftir lánsþátttöku frá A. Fyrir þessa þjónustu greiddi sóknaraðili þau gjöld sem kvörtun hans lýtur að.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að fá 500.000 kr. greiðslu til baka frá A.

Í liðnum „Kvörtun“ á kvörtunareyðublaði sóknaraðila segir: „*Vil fá að vita hvort þessum fyrirtækjum er heimilt að rukka lántökukostnað frá [A] fyrir hraðari afgreiðslu láns.*“ Undir liðnum „Rökstuðningur fyrir kvörtun“ segir: „*Hef því miður þurft á þeirra peningum að halda undanfarið ár en myndi gjarnan vilja fá þá til baka.*“

Í viðbótar athugasemdum sóknaraðila, kveðst hann hafa fengið rukkun í heimabanka frá fyrirtækjunum B og C og vísar því athugasemdum varnaraðila á bug þess efnis að hann hafi aldrei átt nein samskipti við B eða C.

Sóknaraðili kveðst ekki hafa haft neitt val um hvort hann vildi eiga umrædd viðskipti við A, þar sem ekki hafi verið hægt að fá lán hjá B og C, nema að velja þá leið að kaupa lánshæfismat af A. Þegar hann hafi reynt þann valkost að láta varnaraðila sjálfan vinna lánshæfismat hafi umsóknum hans ekki verið svarað.

Sóknaraðili telur að hann hafi borið ágreining sinn upp við varnaraðila. Þetta hafi hann gert með því að hringja og kvarta undan seinagangi með afgreiðslu láns og hafi verið tjáð að hann gæti ávallt beðið um flýtleið og þá í gegnum fyrirtækið A.

Hvað varðar frávísunarkröfu varnaraðila, þá telur sóknaraðili kröfu sína vera skýra, þar sem hann hafi farið fram á endurgreiðslu frá B og C vegna þess að hann telur að fyrirtækin hafi beint viðskiptum til A til að fá afgreiðslu.

Sóknaraðili kveðst hafa verið til meðferðar hjá Umboðsmanni skuldara og af þeim sökum hefði hann aldrei átt að fá lán hjá B og C. Þess vegna telur sóknaraðili að ekkert greiðslumat hafi farið fram hjá varnaraðila og því síður frá A. Sóknaraðili heldur því fram að ef sótt hafi verið um lán hjá fyrirtækjunum og beðið um afgreiðslu í gegnum A, þá hafi lánið verið afgreitt á „*innan við 5 mínútum svo þetta er ekki að fara neitt út fyrir landsteinana í „athugun“*“.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði vísað frá.

Kvörtun sóknaraðila beinist að B og C á kvörtunareyðublaði. Að mati varnaraðila getur hvorugt þessara vörumerkja verið aðili þessa máls. Varnaraðili telur að í fyrsta lagi séu bæði vörumerkin rekin af varnaraðila, sem sé lánveitandinn. Í öðru lagi hafi sóknaraðili átt viðskipti við fyrirtækið A og hafi krafist þess að fá fjármuni þá endurgreidda frá B og C, sem hann hafi greitt til A.

Varnaraðili gerir athugasemd við það að kvörtunin sé tekin til meðferðar hjá nefndinni. Varnaraðili telur að sóknaraðili hafi ekki átt í neinum samskiptum við félagið, né B eða C, vegna umkvörtunarefnisins og því telur varnaraðili ekki vera um neinn ágreining að ræða. Einnig telur varnaraðili að engar kröfur hafi verið uppi af hálfu sóknaraðila né að nein andsvör hafi verið veitt af hálfu félagsins. Vísar varnaraðili til 1. og 2. mgr. 33. gr. laga nr. 33/2013.

Að mati varnaraðila er kröfugerð sóknaraðila sett fram á þann veg að ekki sé „*með góðu móti hægt að henda reiður á hvað er verið að fara fram á.*“ Einnig telur varnaraðili að ekki séu nein gögn í málinu sem sýna fram á að sóknaraðili hafi greitt þá fjárhæð sem hann hafi farið fram á endurgreiðslu á. Að mati varnaraðila verði af þeim sökum ekki kveðinn upp úrskurður á grundvelli kröfugerðar sóknaraðila samkvæmt kvörtuninni. Að mati varnaraðila kemur ekki fram hver sé móttakandi greiðslna, né er samræmi á milli fjárhæða og kröfugerðar samkvæmt yfirliti lögðu fram af sóknaraðila. Varnaraðili fjárhæðirnar á yfirlitinu ekki vera í nokkru samræmi við kröfugerðina.

Hvað kvörtunina sjálfa varðar þá kveðist sóknaraðila vilja fá að vita hvort „*þessum fyrirtækjum*“ hafi verið heimilt að rukka lántökukostnað frá A fyrir hraðari afgreiðslu láns. Rökstuðningur sóknaraðila sé sá að hann hafi þurft að nota þjónustuna en krefjist nú endurgreiðslu. Að mati varnaraðila séu málsástæðurnar engar og rökstuðningur enginn. Telur varnaraðili þennan skort á málsástæðum gera þeim sem

kvörtunin beinist að, ómögulegt að rökstyðja athugasemdir sínar með skynsamlegum hætti, og þannig verði málið um leið ómögulegt til meðferðar.

Til vara krefst varnaraðili þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað.

Samkvæmt lögum um neytendalán nr. 33/2013, sé ekki heimilt að veita lán án þess að lánshæfismat fari fram. Varnaraðili telur að viðskiptavinir varnaraðila hafi val á milli þess að kaupa lánshæfismat hjá A eða að fá lánshæfismat hjá lánveitandanum sjálfum. Varnaraðili telur sóknaraðila sjálfan hafa valið að kaupa lánshæfismatið hjá A. Einnig telur varnaraðili það hafa verið valkvæða þjónustu, sem sé ekki skilyrði lánveitingarinnar og af þeim sökum teljist þjónustan ekki til lántökukostnaðar.

Neytendastofa hafi fjallað um málefni varnaraðila og talið kaup á þjónustu A falla undir lántökukostnað og þar með hluta af árlegri hlutfallstölu kostnaðar. Þessu sé varnaraðili ekki sammála og hafi skotið ákvörðun neytendastofu til Úrskurðarnefndar neytendamála. Þegar athugasemdir varnaraðila hafi verið skrifaðar hafi úrskurður nefndarinnar ekki legið fyrir.

Með lögum nr. 33/2013 um neytendalán hafi verið sett ákvæði sem tóku til starfsemi varnaraðila, m.a. ákvæði um hámark árlegrar hlutfallstölu kostnaðar. Samkvæmt 26. gr. laga nr. 33/2013 um neytendalán megi árleg hlutfallstala kostnaðar ekki nema meira en 50% af viðbættum stýrivöxtum. Í 21. gr. laganna sé að finna skilgreiningu á árlegri hlutfallstölu kostnaðar.

Í 4. mgr. 21. gr. komi fram að við útreikning á árlegri hlutfallstölu kostnaðar skuli ákvarða heildarlántökukostnað neytanda sem samkvæmt g-lið 1. mgr. 5. gr. laganna sé allur kostnaður, þ.m.t. vextir, verðbætur, þóknun, skattar og önnur gjöld sem neytandi þarf að greiða í tengslum við lánssamning og lánveitanda sé kunnugt um við samningsgerð, að frátöldum þinglýsingarkostnaði. Kostnaður vegna viðbótarþjónustu í tengslum við lánssamning, einkum váttryggingariðgjöld, sé einnig tekinn með í útreikninginn ef skylt sé að gera viðbótarþjónustusamning til að lánið fáið eða til að fá það með auglýstum skilmálum eða kjörum.

Varnaraðili telur sig hafa boðið viðskiptavinum sínum að framkvæma lánshæfismat án endurgjalds. Eftir að lög nr. 33/2013 um neytendalán tóku gildi hafi orðið ljóst, að mati varnaraðila, að meiri vinna og tími, en áður, myndi fara í að framkvæma mat á greiðslugetu umsækjenda. Því telur varnaraðili ljóst að eftir setningu laganna hafi ekki verið mögulegt að bæta við starfsfólki til að framkvæma matið og því hafi legið fyrir að afgreiðsla lána myndi taka lengri tíma en áður hafði tíðkast í starfseminni. Hins vegar hafi varnaraðili ákveðið að fallast á greiðslumat frá öðrum viðurkenndum fyrirtækjum sem hafi sérhæft sig í því að framkvæma mat á lánshæfi. Varnaraðili hafi samþykkt að heimila lánshæfismatsfyrirtækinu A að auglýsa þjónustu sína á heimasíðu sinni og hafi hluti viðskiptavina ákveðið að kaupa þá þjónustu, þar sem skemmri tíma hafi tekið að fá matið frá þeim, en frá varnaraðila.

Varnaraðili telur að umsækjendur um lán hjá varnaraðila hafi því getað keypt lánshæfismat frá þriðja aðila, hafi þeir kosið það, í þeirri von að lánsumsóknin myndi taka skemmri tíma í afgreiðslu. Samkvæmt lokamálslið g-liðar 1. mgr. 5. gr. laga nr. 33/2013 falli þessi kostnaður ekki undir heildarlántökukostnað við útreikning á árlegri hlutfallstölu kostnaðar. Neytandinn hafi ekki þurft að greiða þennan kostnað í tengslum við lánssamninginn þó hann hafi átt þess kost og því falli þessi kostnaður ekki undir heildarlántökukostnað samkvæmt fyrri málslið g-liðar 1. mgr. 5. gr. Þar að auki telur varnaraðili að þetta hafi verið viðbótarþjónusta, sem neytanda hafi ekki verið skylt að kaupa, til að lánið myndi fást en samkvæmt síðari málslið g-liðar 1. mgr. 5. gr. laganna falli kostnaður af viðbótarþjónustu, sem ekki er skylt að kaupa, ekki undir heildarlántökukostnað.

Samkvæmt framansögðu falli sá kostnaður, sem fellur á þegar lántakendur ákveða að kaupa þjónustu A, ekki undir heildarlántökukostnað samkvæmt g-lið 5. gr. laga nr. 33/2013 um neytendalán og komi því ekki til skoðunar við útreikning á árlegri hlutfallstölu kostnaðar, sbr. 4. mgr. 21. gr.

Varnaraðili telur að engar forsendur séu til að rýmka gildissvið ákvæða laga nr. 33/2013 því slíkt samræmist ekki viðurkenndum lögskýringarsjónarmiðum við skýringu lagaákvæða sem þessara. Varnaraðili telur að frekar ætti að skýra ákvæðin þröngt þannig að til þess að kostnaður falli undir ofangreind ákvæði, megi ekki vera neinn vafi hvað það varðar.

Auk ofangreinds þá telur varnaraðili enn frekari ástæða til að vera á varðbergi við túlkun ofangreindra lagaákvæða í ljósi þess að löggjöfin sjálf sé að hans mati andstæð 75. gr. stjórnarskrár lýðveldisins Íslands nr. 33/1944 og samningnum um Evrópska efnahagssvæðið.

V.

Niðurstaða.

Samkvæmt 2. mgr. 33. gr. laga nr. 33/2013 geta neytendur skotið ágreiningi er varðar fjárhagslegar kröfur og einkaréttarlega hagsmuni tengda neytendalánum til úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Lánveitendum er skylt að eiga aðild að úrskurðarnefndinni og skulu þeir lánveitendur sem eiga aðild að málum standa undir kostnaði nefndarinnar vegna þeirra.

Ágreiningur aðila lýtur að endurgreiðslu lántökukostnaðar.

Sóknaraðili beindi kærinni í upphafi að tveimur smálánafyrirtækjum, B og C, og taldi nefndin því að um tvö aðskilin mál væri að ræða. Með réttu verður talið að kvörtunin beinist að varnaraðila, en óumdeilt er að hann veitti sóknaraðila umrædd lán. Hefur hann tekið til varna í málinu.

Samkvæmt 5. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki er það skilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndar að fjármálafyrirtæki hafi hafnað kröfu viðskiptamanns eða ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því viðskiptamaður lagði málið fyrir fjármálafyrirtæki.

Ekkert liggur fyrir um að sóknaraðili hafi nokkurn tíma borið endurgreiðslukröfu sína upp við varnaraðila.

Í ljósi framangreinds verður ekki hjá því komist að vísa kröfu sóknaraðila frá með vísan til 5. gr. samþykktar fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur F, er vísað frá.

Reykjavík, 13. mars 2015.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason